

Vernet fred og ro

Jeg kan ikke tenke meg bedre avkopling enn å være setertaus på Rennfølsetra i Innerdalen på Nordmøre, skrev Sissel Heggdalsvik til redaksjonen da vi ba om tips til sommerreportasjer.

Fersk fjellørret tatt i garnet samme morgen, blir middag få timer senere. Sissel Heggdalsvik diskler opp.

De flotte fjellene i Innerdalen rammer inn Renndølsetra.

Her drives tradisjonell setring der overnattende får melk fra setras kyr, rømme og kinna smør til frokost sammen med nybakt brød. Tradisjonell og god hjemmelaget mat preger kjøkkenet. På setra er det også sauer, geiter, griser, høns, katter og en hund. Seterdriften suppleres med overnattingsgjester som del av Turistforeningens rutenett. Slik fortsetter Heggdalsvik.

Vi bestemte oss for å ta en tur, og det har vi ikke angret på. Det er minst like fint, fredelig, vakkert og egnet til avkopling på setra, som Sissel Heggdalsvik beskrev det i e-posten. Det kan egentlig ikke beskrives. Det må oppleves.

Bilen parkerer vi på parkeringsplassen i Nerdal. Det er nemlig ikke bilvei helt inn til setra, og det er nesten det beste av alt. Det er en liten time å gå før en er fremme. Eller tre og en halv kilometer. Mest oppover, i hvert fall til å begynne med. Litt slit skal det være å komme seg til seters. Men det er ingen grunn til å miste motet selv om det er bratt. Det flater ut etter hvert som Innerdalen åpenbarer seg.

– Et syn som er like begeistrende hver sommer og like trist å forlate hver høst, opplever Sissel Heggdalsvik.

På veien inn møter vi Eystein Opdøl som er på leting etter noen kyr som har tatt seg en ekstra lang tur denne dagen,

og gitt blaffen i å komme hjem til melking. De gjør som de vil, kuene på Renndølsetra. Det gjør alle andre også. Dyr som mennesker. Eystein (36) som har hatt ansvar for seterdriften siden han var 15, fortsetter letingen og lokkingen, mens vi legger i vei den siste biten inn til seteren.

Vel fremme blir vi tatt imot av Sissel, iført shorts, joggesko og forkle, og i full sving med å forberede middagen. I dag står det ørret på menyen. Mon tro hvor mange som kommer til middag? Det er aldri helt godt å vite. Fisken kommer i hvert fall fra Innerdalsvatnet og gikk i garnet natten før. Det er Sissel med familie, det vil si mann og to barn, som trekker garnet når de er på setra. Og hver morgen gjettes det på hvor mange fisk de får. Den morgenen undertegnede var med kom vi til 47. Jeg skal ikke si hvem som gjettet akkurat 47, men jeg husker at jeg var ganske stolt.

Setertausen viser meg Tårnloftet, før hun fortsetter sin kokkegjerning. Der oppe har visst selveste dronningen bodd en gang også. Hvis ikke det var på naborommet. Finere enn dette kan det i hvert fall ikke bli. Med utsikt til selveste Innerdalstårnet, som mange kjenner fra barne-TV. Da heter det Blåfjell.

På nettstedet til Renndølsetra står det: Dei fantastiske fjella i Innerdalen

rammer inn Renndølsetra der den ligg fint til ved vatnet. Her kan du kjenne at skuldrene senker seg etter mas og kjas i dagleglivet. Du veit at tida på setra går berre halvparten så raskt som i byen? Enten du vil bo her for å gå turar i fjella eller berre vil oppleva den spesielle gode stemninga som det er på ei ekte seter vil vi gjere det vi kan for at du skal trivast best mogleg.

FAMILIEFERIE • Jeg pakker ut, og kikker på utsikten tre ganger til. Minst. Fjellet forandrer seg hele tiden. Så tar jeg hønsstigen ned på bakkeplan, og rusler ut på tunet. Ungene og mannen til hun som står på kjøkkenet leker boksen går. Og jeg blir med. Det er mange fine gjemmedsteder. Hus på hus gir mange kriker og kroker, og mange hjørner og gjemmer. Også er det så stille og rolig her. Da gjelder det å være stille selv, så en ikke røper hvor en er.

Ungene liker seterlivet, og kan visst ikke få nok. De godtar riktignok en tur til Toscana eller Kroatia også i sommerferien. Men det er seterferie som er best.

– Vi har feriert her siden sommeren 2003. I 2005 var det mye å gjøre og litt lite folk på jobb. Da de spurte om noen kunne hjelpe til svarte jeg ja uten å nøle. Slik ble jeg seterlaus på Renndølsetra, forteller Sissel. Min første oppgave ble å bake. Det passer bra, for

Den tradisjonsrike setra ligger vakkert til ved Innerdalsvatnet. Her hersker fred og ro.

noe av det fineste jeg ser er gjærbakst som hever. Det er omtrent like fint som synet av barn som sover, legger hun til. For ikke å si ligger til lading, tenker jeg. Det er mye spring i bena på barn som ferierer blant geiter og andre firbente. Og det er god plass å springe på og mye å utforske.

LANGE DAGER • – For ei setertaus er det lange og travle dager – men du så trivelig! Opp når hanen galer, tidligere enn en vanlig arbeidsdag for å forberede frokost og fylle termos for klokken åtte, for fjellfarende som skal gå en ny dagsetappe i fjellet. Men å kjenne den gode varmen spre seg i kjøkkenet en tidlig morgen, og ta en prat – eller bare være stille og nyte naturen gjennom kjøkkenvinduet sammen med Eystein som er oppe for å mjølke kyrne, er rekreasjon nok for en ellers steril kirurg og tørr trygdetannlege, forteller Sissel, og fortsetter:

– Etter en hektisk frokost roer dagen seg med vask av soverom, bad, dusj og utedo. Så kommer dagsturistene som skal ha rømmevafler med hjemmelaget

solbærsyltetøy, som det går gjetord om i sju kirkesogn. Innimellom må vi ha et øye på folk og fe og se til at alle har det bra. Utpå ettermiddagen kommer nye overnattingsgjester som ønskes velkommen til seters etter en dags vandring i Trollheimen. Så er det tid for middagsforberedelser. Kl. 19 er det middagstid, og etterpå er det kaffe og kake. I 23-tiden, når barna sover og alt er ryddet kan jeg nyte et glass rødvin.

– Innimellom bevilger vi oss en dukkert i Innerdalsvatnet eller i fossen ovenfor setra, eller ror en tur og setter garn for å skaffe ørret til middag.

– Å være setertaus er ikke ulikt det å være tannlege – du må yte service og forholde deg til mange ulike mennesketyper. Det avslappende er at jeg på setra ikke trenger å være tannlege. Når jeg serverer vafler er det ingen som forholder seg til meg som fagperson. Jeg slipper å gjøre faglige vurderinger, ta avgjørelser og behandle. Og når vi sitter i solnedgangen og ser utover Innerdalsvatnet er det ingen som bryr seg om hva man egentlig driver med.

– Innerdalen er Norges fineste dal

ifølge en tidligere generalsekretær i Turistforeningen og flere med ham. Arne Næss er også en av dem som har priset dalen i entusiastiske ordelag. Jeg bruker alltid et bilde fra Innerdalen og Renndølsetra til pause eller avslutning på kurs jeg holder for å få kursdeltakere til å senke skuldrene etter timer med kirurgi eller trygd.

Å være setertaus er en sommerferie som gir meg overskudd til å ta fatt på høsten.

KORTREIST • Vi kan skrive under på at hun står på. Selv lever vi slaraffenliv og setter oss til dekket bord til alle måltider. Nykjernet smør på ferskt hjemmebakket brød etter en forfriskende morgendukkert er ikke å forakte. Heller ikke nytrukket ørret til middag. Eller som neste dag: lammestek, med skogssoppsuppe først og epledrøm fra Færøyene til avslutning. Sissel Heggdalsvik disker opp og serverer tre retter til 38 gjester som om hun aldri skulle gjort noe annet.

Og maten har ikke reist langt. Melk, rømme, smør og yoghurt produseres

på stedet. Du kan kjøpe med deg hjem også. 10 liter melk gir forresten en liter fløte. Syrmet fløte blir rømme, og rømme blir smør, som smaker av trivsel og det kyrne har spist. På Renndølsetra går det i mange ulike gresorter, blåbær, rogn og litt av hvert. Og mer kortreist går det ikke an å få det. Fisken er fisket i vannet, og lam og sau beiter rett utenfor. Eystein og faren lever av gårds- og seterdrift året rundt.

Og vil du overnatte er du hjertelig velkommen. 25 senger og full pensjon står til disposisjon ved inngangen til Trollheimen. Både vandrere og klatrere setter stor pris på stedet. Det er mange som kommer igjen. Jeg vil påstå at det skiller seg litt ut fra vanlig turistforeningsstandard. Og ikke et vondt ord om den standarden. Det er bare at dette er annerledes. Mattilsynet kom forresten på en snarvisitt mens vi var der. Ubedt, som de pleier. De hadde ikke annet enn lovord de heller.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi

Landets første landskapsvernområde

Innerdalen har vore i Opdøl-familien sidan den vart kjøpt i 1740. I snart 300 år var dalen nytta til setring og beiting. I 60-åra byrja den store utbygginga av vasskraft i Norge. Innerdalen med sine bratte fjell og mange elver vart med eitt interessant for kraftproduksjon. Daverande grunneigar Øystein Opdøl valde å takke nei til gode kraftinntekter, og ville unngå utbygging. Han ville ta vare på naturen slik at kommande generasjonar skulle kunne oppleve det spesielle landskapet i Innerdalen. Dette var ei svært uvanleg innstilling frå ein grunneigar, men saman med Norsk Tindeklubb tok han initiativ til å frede sin eigen eendom.

Dette arbeidet førte til at landets første landskapsvernområde vart oppretta i Innerdalen allereie i 1967, med eit areal på 73 kvadratkilometer.

Formålet med vernet av Innerdalen er å bevare eit vakkert naturlandskap som på grunn av topografi, vassdrag og vegetasjon har betydelig rekreasjons og naturvitenskapelig verdi.

Tankene Øystein Opdøl hadde om miljøvern og bærekraftig bruk av naturen på 60-tallet står seg godt den dag i dag.

Sidan dalen er verna er det heller ikke mulig å kjøre inn til Renndølsetra, med unntak av driftskjøring til turisthyttene. Med rolig gange tar det bare en liten time å komme seg til setra. Når en går brukar en tid, og får dermed en større naturopplevelse.

Teksten er hentet fra setras nettsted. Les mer om Renndølsetra på www.innerdalen.com.